

09.12.2022

Група Е-1

Мегей А.В.

Основи правознавства

Урок № 24

Тема: Поняття і ознаки злочину. Склад злочину

Хід уроку

1. Опрацюйте конспект уроку

Злочин є певною протиправною поведінкою особи, що має об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Поведінці притаманні мотивація і цілеспрямованість, що є проявом волі і свідомості людини.

Поняття злочину законодавчо сформульовано у ст.11 КК України: “Злочином є передбачене Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину”. Для з'ясування питання, чи є вчинене діяння злочином, необхідно чітко визначити ознаки злочину.

Основні ознаки злочину.

1. Суспільна небезпечність діяння – це оцінкова категорія, що характеризується певними діями або бездіяльністю, завдає шкоди чи створює загрозу заподіяння такої шкоди об'єктам, які охороняються законом. Суспільна небезпечність виражає зовнішній зміст злочину.

Кримінальний кодекс України передбачає, що не є злочином дія або бездіяльність, яка хоча формально й має ознаки будь-якого передбаченого цим кодексом діяння, але через неістотність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти значної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі.

2. Винність є важливою ознакою, що виражає внутрішній зміст злочину. Ця ознака чітко відбиває принцип суб'єктивного ставлення – відповідальність і карність тільки за наявності вини. Винність означає, що злочинним діянням вважається таке, що вчинене свідомо, тобто винно (умисно чи з необережності). Без доведеності вини відсутній злочин. Діяння може бути суспільно небезпечним, але якщо не доведено факту винності, воно не є злочином.

3. Кримінальна протиправність – це формальна ознака злочину, яка означає, що тільки те діяння, яке прямо визначене кримінальним законом як злочин, можна вважати злочином. Кримінальний кодекс України містить вичерпний перелік злочинів, за які законом передбачено кримінальну відповідальність.

4. Карність - погроза застосування покарання за злочин, що міститься у кримінально-правових санкціях. Протиправне діяння буде карним, якщо воно суспільно небезпечне і визначається кримінальним законом як злочин.

Тільки сукупність зазначених чотирьох ознак характеризує діяння, вчинене суб'єктом злочину, як злочин.

Злочини поділяються на види за ступенем тяжкості. До них належать:

- Злочини невеликої тяжкості, за які законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк щонайбільше двох років або інше, більш м'яке. Наприклад, ст. 299 КК України за жорстоке поводження з тваринами, вчинене із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів, а також у разі нацькування тварин одна на одну, вчиненого з хуліганських чи корисливих мотивів, передбачено покарання у вигляді штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців.

- Злочини середньої тяжкості, за які законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк щонайбільше п'ять років. Наприклад, за хуліганство, вчинене групою осіб (ст. 296 КК України), встановлено покарання у вигляді обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на строк до чотирьох років.

- Тяжкі злочини, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк щонайбільше десять років. Наприклад, грабіж, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або заподіянням значної шкоди потерпілому, карається позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років (ст. 186 КК України).

- Особливо тяжкі злочини, за які передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад десять років або довічне позбавлення волі. До цієї групи злочинів належить умисне вбивство, вчинене з корисливих, хуліганських мотивів, на замовлення, з особливою жорстокістю, яке карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі (ст. 115 ч. 2 КК України).

Склад злочину – це сукупність передбачених кримінальним законом ознак, які визначають суспільно-небезпечне діяння як злочин.

Елементи складу злочину:

1. Об'єкт злочину – те, на що спрямований злочин: власність, майнові та немайнові права, свободи і обов'язки громадян;

2. Суб'єкт злочину – фізична осудна особа, яка вчинила злочин (нею можуть бути громадяни України, іноземці, особи без громадянства, що досягли 16, в окремих випадках – 14 років);

3. Об'єктивна сторона злочину – зовнішня форма злочинної діяльності, яка піддається спостереженню, оцінці.

Включає:

а) суспільно небезпечне діяння;

б) злочинний наслідок діяння;

в) причинний зв'язок між ними;

г) спосіб вчинення діяння;

д) місце, час, знаряддя і засоби вчинення злочину.

4. Суб'єктивна сторона злочину: вина – наявність у особи психічного ставлення до дії або бездіяльності у формі умислу або необережності.

Форми вини:

• умисел: прямий; непрямий;

• необережність: злочинна недбалість; злочинна самовпевненість.

Мета злочину – це прагнення особи, яка вчиняє суспільно небезпечне діяння, досягти його злочинного результату.

Мотив злочину – це внутрішні процеси, що відображаються у свідомості особи і спонукають її вчинити злочин.

Домашнє завдання:

1. Опрацювати конспект уроку.

Виконані завдання відправте мені на електронну пошту anastasiamegei@ukr.net. У темі листа вказати номер групи, назву предмета, прізвище та ім'я.